

Nr 178.

Av herr **Persson** i Västervik, *om skrivelse till Kungl.*

Maj:t angående åstadkommande av aspodling å statens skogsmarker m. m.

En ur nationalekonomisk synpunkt sett viktig näringskälla för vårt land har hittills, tyvärr, helt och hållet förbisetts. Jag syftar nämligen på den för svenska tändsticksindustrien oundgängliga aspen. Det torde vara bekant, att så gott som allt aspvirke för den betydande tändsticksindustrien i Sverge, måste importeras. Att vårt land nödgas importera sådan mängd råvara måste anses som bristande företagsamhet och nationalförlust, samtidigt som dylikt förhållande kan under sådana hårda kris-tider som vi för närvarande genomleva, bringa tändsticksindustrien i synnerligen svårt läge.

Jag ber få anföra att under år 1913 exporterades tändstickor från Sverge till ett värde av 16,412,000 kr. Av det erforderliga råmaterialet importerades största delen, nämligen 78,890 kubikmeter till ett värde av 1,735,000 kr. Nu kan det emellertid hända att asptillgången i Ryssland blir allt knappare, ett förhållande som för övrigt allaredan på allvar inträtt. Ryssland börjar nämligen få en egen betydande tändsticksindustri, som 1911 omfattade ej mindre än 118 fabriker, och uteslutet är därför icke att Ryssland i framtiden kan ha skäl förbjuda eller försvåra exporten. Tändsticksindustrien i Sverge skulle naturligtvis hårt drabbas av dylika eventuella åtgärder, och det måste därför betraktas som ett nationellt ekonomiskt intresse av stor betydelse, att i god tid vidtaga åtgärder för produktion inom landet av behövt virke.

Staten förfogar över betydande jordvidder, av vilka avsevärda områden ligga alldeles för föfot och giva ingen avkastning. Man måste säga att dylik vanskötsel är högst beklaglig, under alla förhållanden vittnar sådan bristande företagsamhet ej om vaket ekonomisinne. År 1910 utkom bland skogsvårdsföreningens folkskrifter en broschyr av dåvarande docenten numera professor *Henrik Hesselman* om aspen såsom ett för vårt land för-

bisett skogsträd. Den ur mer än en synpunkt synnerligen intressanta småskriften grundar sig förnämligast på undersökningar, som företagits av hr Hesselman under studieresor i vårt östra grannland, varifrån största delen av det aspvirke hämtas, som utgör råvaran till de svenska tändstickorna. Man må ju säga att det är synnerligen anmärkningsvärt, att en svensk exortvara på omkring 20 miljoner kronor årligen kan uppehållas på import av ett råmaterial, som med dryga omkostnader måste hämtas från de nordvästra ryska guvernementen Pskov, Novogorod och Olonetz. Beträffande aspskogsskötselns ekonomi yttrar hr Hesselman i sin broschyr:

»På god mark bör en väl vårdad aspskog säkerligen kunna lämna omkring 250 kbm. stamved pr hektar med en omloppstid av omkring 50 år. Omkring 200 kbm. äro antagligen dugliga till tändsticksvirke. Med ett pris av 16 kr. pr kbm. blir detta en avkastning av 3,200 kr. pr hektar. Härtill kommer inkomsten av gallringarna, försäljningen av toppar och kvistigt virke som slipmassa samt den gran, som finns som underväxt i beståndet. Allt som allt bör man därför kunna räkna på en betydande vinst av marken. Även om man räknar ränta på ränta på sina för kulturerna och de första gallringarna utlagda pengar, gestaltar sig affären synnerligen förmånlig. En kulturkostnad av 50 kr. pr hektar växer under 50 år med ränta på ränta efter 5 procent till kr. 573: 37. Gallringarna, möjligen med undantag av den första, betala sig genom det gagnvirke, gärdsel och dylikt. som erhålles.

Av allt att döma synes därför en väl vårdad aspskog vara en så god inkomstkälla, att man verkligen har rätt att lägga ner en del kostnader på skogens rationella skötsel. Utan tvivel har därför den skogsman rätt, som yttrade, att 'aspen är ett av våra räntablaste skogsträd, om den skötes väl'.

Sedan har en ny broschyr, behandlande aspodling för tändsticksindustriens behov, utkommit. Den har till författare redaktör *F. A. Wingborg*.

Denne författare slår fast med sakliga argument aspodlingens national-ekonomiska betydelse. Beträffande det ekonomiska kommer hr Wingborg till ännu bättre resultat än hr Hesselman. Den förre beräknar inkomsten till 4,000 kr. pr hektar. Rörande den ekonomiska vinsten av rationellt bedriven aspodling yttrar hr Wingborg:

»Ett större nettoutbyte av mark, som är användbar för aspodling, torde vara svårt, för att ej säga omöjligt att erhålla, och jag upprepar,

vad jag sagt tidigare, att försummande av aspodling, där den har naturliga förutsättningar, är en oförlåtlig försummelse, beklaglig ej allenast av hänsyn till den enskildes ekonomi utan ock för landet i dess helhet, för vars framtid och lycka en tryggad ekonomi oavvisligt är nödvändig».

Mig synes, att nu är tiden inne, att staten på allvar tager itu med detta viktiga spörsmål. Staten har som sagt stora skogsmarker, som torde lämpa sig för aspodling och därmed förse tändsticksfabrikerna i vårt land med råvara. Lyckligtvis hade de svenska tändsticksfabrikerna väldiga asplager då kriget utbröt, men om så ej varit fallet torde envar insett de oerhörda ekonomiska misärer, som skulle beretts vårt land, synnerligast de många tusental arbetare, som ha sin näring av tändsticksindustrien. Antalet arbetare inom den svenska tändsticksindustrien är nära 7,000. Under kriget har all export av asp från Ryssland varit praktiskt taget omöjliggjord. Den nuvarande befintliga asptillgången i Sverige kan endast för tillfället täcka behovet.

Det anförda visar tillräckligt svårigheten under kristid, men som jag sagt i början av motionen, det kan vara möjligt att svårigheter att få asp till tändsticksindustrien blir större då normala förhållanden inträtt. Sverige bör icke göra sig beroende av andra land, i vad det gäller en så viktig råvara som asp för tändsticksindustriens behov, synnerligast som jord finnes tillräckligt att odla på, och vad den ekonomiska frågan angår, har vårt land endast fördelaktiga resultat att vänta av inhemsk aspodling.

På grund av det anförda får jag alltså hemställa, att riksdagen ville

dels besluta, att hos Kungl. Maj:t i skrivelse anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning rörande lämpligaste sättet för åstadkommande av omfattande aspodling å statens skogsmarker samt vidtaga de åtgärder, vartill undersökningen kan för-
anleda; samt

dels anvisa ett förslagsanslag av femtusen kronor för bestridande av de kostnader, som kunna vara för-
enade med en utredning av föreliggande fråga.

Stockholm den 27 januari 1916.

J. Persson.
Västervik.